

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 64.

V Ljubljani, v sredo 10. novembra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

V znamenju kola.

II.

V prvem članku smo navedli in pokazali kakšen politični repertoar nosi dr. Tavčar v svoji potni torbi. Reven je ta njegov repertoar, revnejši kakor repertoar potujočega komedijanta, ki kaže svojo umetnost po vaseh za par krajcarjev.

Ta revščina tudi ni bila po volji „Edinosti“, ki očita dr. Tavčarju, da je on samo duhovščino napadal, a o programu stranke molčal. Dr. Tavčar gre in se zagovarja v „Narodu“, a kako? O programu stranke nij mogel govoriti, češ, da ni bil pripravljen.

No, gospoda, to je argument, ki drži! . . . Dr. Tavčar, deželni odbornik, načelnik „Slovenskega društva“, če še obstoja, mož, ki je sodeloval, vsaj fizično, ako ne duševno, pri sestavljanju resolucij slovenskega shoda, resolucij, katere tvorijo temelj vsemu programu narodne stranke, ne ve ničesar povedati o programu.

Ne precenjamo zmogljivosti dr. Tavčarja, a v zaščito ga moramo vzeti proti njega lastnemu listu. On ni taka duševna reva, da bi ne vedel ničesar povedati o programu narodne stranke, ako se tudi ni poprej pripravil in svojega govora spisal. A nekaj drugega je: dr. Tavčar ni hotel govoriti o programu narodne stranke, ker bi se moral sam obtožiti, da je program narodne stranke v glavnih točkah pokvaril in večkrat prelomil, in od tod to molčanje na shodu.

Ker se dr. Tavčar čuti grešnika glede narodnega programa, zato tudi ni očital katoliško-narodni stranki, da je neslovenska, da je brezdomovinska, kar je prej, predno je pohajal v družbo barona Schwegla in dr. Schafferja, ope-
tovano storil.

Slovanstvo, slovenstvo, planinskega Hrvata, vse te svoje nekdanje uloge je vrgel dr. Tavčar med staro šaro ter je postal — Kranjec. V polemiki proti „Edinosti“ povdarja „Narod“, gotovo ne brez dovoljenja glavnega urednika dr. Tavčarja, da naj se „Edinost“ ne vtika v kranjske zadeve, ker jo nič ne brigajo in ker jih tudi prav nič ne razume.

Na misel nam prihaja položaj Slovencev pred 50 leti. Tudi takrat so hoteli biti nekateri Kranjci, drugi Štajarci itd. Sedaj hoče dr. Tavčar po „Narodu“ zopet uvesti te premagane nazore in se poleg tega še drzne govoriti, da je napreden, ko je vendar v teh nazorih najhujši reakcionarec.

Omenjati imamo še Tavčarjevo renomažo, da narodna stranka odločuje v deželnem zboru. Deželnozbornsko večino tvorijo nemški veleposestniki in poslanci slovenskih mest. Nemških poslancev je 11, slovenskih pa 9. Teh devet poslancev ne odločuje v deželni zbornici ničesar samostojno, ampak vsako stvar mora si priberačiti od Nemcev, pri vsaki važni stvari odločujejo nemški „zavezniki“, ker imajo večino v zvezi, in to je — sramota. Niti jednega predloga, ki bi bil proti umetni premoči kranjskega Nemštva naperjen, ne morejo slovenski poslanci narodne (!) stranke spraviti na dan, ker drugače jih zadene jeza Nemcev in — po „zvezi“ je.

Ako se bahajo „Narodovci“, da je zmagala v Vipavi narodna stranka ali narodna ideja, je to golo sleparstvo. O narodnosti in narodnem programu niti govora ni bilo in zato zmaga velja le boju proti petijotu, ki je bil pa odločen še pred Tavčarjevim prihodom v Vipavo. V tem položaju bi bil ravno tako dobro znal ljudi, ki so revni, „da se samemu Bogu smilijo“, milovati

in proti komu nahlutiti tudi mokrač Kristan in niti treba bi mu ne bilo naprositi dr. Kušarja in Malovrha častnega spremstva. Dá, šel je dr. Tavčar med narod, a ne narodu na korist. Ni šel kot oznanovalec narodnega programa in širitelj idej vseslovenskega shoda, ampak šel je kot rušitelj bratske sloge, kot klaverni junak — Kajn s kolom. Nadejamo se, da mu novi vipavski poslanec, bodi Peter ali Pavel, ne bode sledil po poti zmot, katera drži do nenaravne in Slovincem gotovo pogubne zveze z liberalnimi Nemci.

Preveč prostora smo odkazali vipavskim ekspektoracijam dr. Tavčarja, ali, ker se da dr. Tavčar tako redko slišati na javnih shodih, se nam je zdelo primerno, označiti, v koliko je napredoval ta prvak v l. 1897. v narodnem in socijalnem oziru.

Radovedni smo, kakšen program si bode sestavil prihodnje leto, kajti tudi „farska gonja“ se obrabi s časom.

Sicer imamo pa čuvstvo, ako preišljujemo njegov „napredek“, da se bode treba posihmal baviti z njim kot s psihološkim predmetom in mu bode treba brzkone odkazati mesta pod črto.

Y.

Izvirni dopisi.

Dunaj, 9. novembra, 1897. Bil je prav lep večer, ki se je vršil v soboto dne 6. novembra v koncertni dvorani hotela „pri zlatem križu“ na Mariahilferici povodom godovnega dne velezaslužnega častnega predsednika „Slovenskega pevskega društva“, g. Lenarta Bouchala.

Takoj s početka je zapel mogočni moški zbor pod vodstvom marljivega pevovodje g. Ma-

•V duši se razvijaj poezija,
Poezija sveta — kakor Ti!•

To ni tista frivolna, lahkokrila demimonde-poezija, katero hočejo „nekaterniki“ presaditi na vrt naše slovenske poezije, ampak to je poezija, ki ima konečni svoj izvor v dnu s svetim ognjem razplamenjenega moškega srca.

In zato pritrjam g. Glaserju, ki piše v predgovoru k zgodovini slov. slovstva, III. del. „Kar velikaši (veliki narodi) prenašajo brez škode, tega v vsej obsežnosti in celoti brez velike škode ne moremo prebavljati manjši narodi“. In „Ljubljanski Zvon“ 1897., pag. 41. pišoč o dekadenci pravi: „Taka poezija nij potem nič drugega, nego težkouma, zamotana igra destilovanih, zgoščenih vtiskov, oblik, in črt, vonjav in barv, nikakor pa nij pristen izraz stvari samih“.

Gangl je ves navdušen za svoj pesniški poziv, on ne mara svetnega priznanja, zadovoljen je:

•Da sreč razvneto
Izvrši nalogo sveto,
Ki mu dalo jo — nebó.•

Kako se je naš pesnik mimo drugih naših poetov zagledal v prirodno lepoto! Velik prijatelj je naših zelenih planin. Sredi gozda je. Po vejah skaklja prepevajoč ptičji zbor. Ko sluša to čarobno petje, zazdi se mu, da je v gledališču ali v koncertu in v tem duševnem razpoloženju zazvene mu iz duše krasni verzi:

•O, to so lepe skladbe te:
Ta čarna simfonija,

Mogočne himne spev glasan,
In nežne pesni glas ubran —
Prirodna poezija. . . .

Da, to je prirodna poezija!

Tudi vesel in ljubeznjivo šegav zna biti Gangl, kar nam svedočijo pesmi: „Pred gostilno“, „Šivilja“, „Pri vinu“, „Vesela družba“ itd., dasi mu to zanikava sloveči kritik „Slov. Naroda“, ki piše med drugim: „Gangl“ pa je tudi čisto moško, premalo samozavestno misleč“.

Kakor v mnogem drugem, dela mu tudi v tem oziru krivico. Take samozavesti in moške odločnosti, kakoršno izraža pesnik v pesni „Plemstvo“, pojoč o svojem narodu, katerega sinu se ponosno imenuje, nisem še zasledil v Cankarjevih pesnih. Tega zanosa seveda Cankar ne more pojmiti, kajti njemu kot kosmopolitu je narodnost že zdavna nepoznan pojem.

V izpoznavanju sveta in v slikanju življenja je Gangl prav izdatno napredoval. Srce ti pretresa tragika v pesni „Pred sliko“, kar neposredno iz življenja sta vzeti lepi pesni „Slikar“ in „Pesnik“ in še nekaj drugih.

O obliki ne govorimo. Dovršena je v vsakem oziru.

Ničesar nam nij več dostavljati. Kdor treznim, mirnim okom in nepristransko zasleduje pesnikovo delovanje, vidi na hip, da pesnik v vsakem oziru napreduje. Zato naj Gangl ne gleda na svojem vzvišenem potu ne na levo, ne na desno, in prepričani smo, da bo došel do lepega cilja, katerega si je določil v duši svoji.

Misli o naši najnovejši pesniški zbirki.

Spisal T. Doksov.
(Konec.)

Zašli smo s svojim modernim slovstvom že tako daleč, da nam več nij do krepke, naravne dušne hrane. Da se nas ogreje, da nam zakipi kri, da se nam razburijo živci, treba nam že — ne vsem — nekakega duševnega „kaviara“, ki nam še-le zapolje kri po žilah.

O, nenaravna medicina, nekaka duševna onanija. Hvaležno je to polje v razmišljanje, in zdi se mi, da bo prilika, o tem še govoriti.

Kaj pa misli Cankar v svoji kritiki o Ganglovih pesnih reči z besedami: „Nikak mejnik v naši literaturi, nikak epohalen pojav“? Ali meni, da se Aškercu rode vsacih 10 let? Tudi on sam, ki hoče biti prvi za njim, mu ne seza niti do kolen.

In sedaj si oglejmo Ganglovo zbirko!

Lična knjiga, broječa 62 daljših in krajših pesnij, leži pred menoj. Ne rečemo, da bi bilo vse suho zlato, kar nahajamo v zbirki. In kako tudi? Prelistujmo zbirke najveljavnejših pesnikov in našli bomo v njih tudi mnogo plevla. Izgledov menda nij potreba. Iz večine pa se nam te pesni prikupijo na mah. Iz njih razvidimo, da pesniku nij pesnikovanje samo igrača, zabava, s katero si krajša čas, ampak da se resno bavi z njim. Iz pesnij zicali se nam mehka, blaga, za vse vzvišeno razvneto duša pesnikova, ki v prekrasni uvodni odi „K Tebi“ kliče k Bogu

teja Hubad-a krasno donečo Jenkovo skladbo „Jadransko morje“, katero je odlično občinstvo pozdravilo z navdušenimi „živio-“ in „dobro-“ klici. Prijeten vtis je napravil na vse društveni tajnik g. Ivan Zenkl s svojo izborni deklamacijo, proslavljajoč slovansko pesen in nositelja slovanske misli, slovanske pesni plemenitega gospoda in častnega predsednika Lenarta Bouchala, želeč mu, da učaka še mnogo let v čast in slavo „Slovanskega pevskega društva na Dunaju“.

Povse dovršeno je zapel tudi mnogobrojni ženski zbor A. Dvořakove moravske pesni „Prstan“ in „Po Dunavi zbežim“, katere so uprav izza koncertov Glasbene Matice pod vodstvom Mateja Hubad-a tudi slovenskemu občinstvu dobro znane. Tudi mešani zbori: Dvořak „Napadly pisně v duši mou“, srbsko-makedonske narodne pesni St. Mokranjaca, dr. J. Brahms: „Ztratěna mladost“, Hubadova harm. „Stoji tam lipica“ in Nedvedova „Majnikova“ so bile na pravem mestu.

Krona vsega umetniškega večera pa je bilo fino, precizno prednašanje g. K. Jeraj-a, bivšega učitelja v Glasbeni Matici, na goslih; v Wilhelmovem „Parcivalu“, Hauserjevem „Pticek na drevesu“ in Chopinovi „Nocturna“ se je tako rekoč igral s človeškim srcem in nehoté je nalik sirenam prikoval občinstvo nase.

Po koncertu se je razvila živahna zabava; nu, vseh sodba je bila pač edina, da je bil prav lep večer. „Slovanskemu pevskega društvu“ pa želimo še mnogo takih! Bil-El.

Iz državnega zbora.

V proračunskem odseku se je začela razprava o nagodbenem provizoriju precej v petek. Navzoči so bili ministri Badeni, Bilinski in Glanz. Nemci so preselili obstrukcijo iz zbornice v ta odsek. Dvanajst nemških poslancev si je izmišljalo razne predloge, samo da bi odsek o provizoriju ničesar ne sklepal, in zavarovali so se s pismeno izjavo, da smatrajo vse odsekovske sklepe kot protipostavne in protiustavne. Postavno in ustavno se Nemcem gotovo le to zdi, če morejo Slovane na steno pritiskati. Minister Bilinski je rekel, da se vlada pri tem predmetu v zbornici zato ni oglašila, ker bi bila morala priti v nasprotje s poslovnim redom, ako bi bila hotela odgovarjati na vse, kar so poslanci svobodno predbacivali. Pri prvem branju namreč podrobnosti ne gredo v razpravo. Omenjal je minister, da se je vlada trudila, da bi dosegla za Avstrijo zboljšanje razmer. Dale so se koncesije od te in one strani. Najtežje je pa vprašanje glede kvote in zato pride na zadnje na vrsto. Potrudila se je pa vlada, da bi se kvota za Ogersko zvišala. Vlada le želi, da provizorij stopi v veljavo parlamentarnim potom in zato naj poslanci ne silijo vlade, da bi se tako važna zadeva določila po § 14.

V zbornični seji dne 8. novembra je podpredsednik Abrahamovič dal oster ukor vsem onim poslancem, ki so se v prejšnji seji surovo vedli in še bolj surovo se psovali. — Poslanec Hofmann-Wellenhof se je pritožil zaradi tega, ker se je finančni minister v proračunskem odseku izjavil, da hoče vlada uveljaviti nagodbeni provizorij, ako bi ne šlo ustavnim ali parlamentarnim potom, s pomočjo cesarske naredbe, izdane na podlagi § 14. Ta § velja samo za slučaj, ako ni sklican državni zbor. A državni zbor je sklican, vlada ga pa hoče napraviti nepotrebnega. — Posl. dr. Gross se je pridružil Hofmanovi izjavi in pristavil, da sta se s postopanjem desnice v zadnjih sejah kršila ustava in pravilni red. — Podpredsednik Abrahamovič je pripomnil, da bode na to odgovoril pri priliki, ker, če odgovori zdaj, bi se vnela o odgovoru le debata, nasvetovala prazna glasovanja, in zbornica bi zopet ne prišla nikamor. — Med interpelacijami omenjamo ono poslancev dr. Laginje in Spinčiča zaradi porabe isterskih delavcev pri železnici, ki se bode delala med Trstom in Bujami. — Na to se je pričela razprava o tožbi ministrov zaradi jezikovnih naredb. Posl. dr. Funke je tirjal, da naj se tožijo vsi na na-

redbah podpisani ministri. Vse Nemštvo v Avstriji je ogorčeno in solidarno. Nemški narod v Avstriji ne omahne in se ne umakne v težkem boju. Govoril je dalje o zaključenem nemškem jezikovnem ozemlju na Češkem, katero se napada od strani Čehov in vlade. Avstrija mora obstojati, in sicer pod nemškim vodstvom, kakor se Nemcem spodobi. Nemci se bojujemo za konstitucionalno monarhijo v Avstriji; lahko rečemo: „V našem taboru je Avstrija“. Govoril je dr. Funke od pol treh do devetih zvečer in potem se je končala seja. Pred sklepom je bilo še glasovanje, kdaj naj se dene na dnevni red volitev predsednika. Večina je odločila, da se ne bode še volil v seji prihodnje sredo, ampak potem v drugi seji. Ker je dr. Funke toliko časa imel svoj obstrukcijski govor, se je morala odložiti seja proračunskega odseka, ki je bila napovedana za isti večer ob šesti uri, na drugi dan popoldne. To imenujejo Nemci zopet „vspeh“.

Predsednikom zbornice bode izvoljen dr. Ebenhoch. Zanj sta se odločila najprej klub katoliške ljudske stranke in češki klub.

Obstrukcionisti so izgubili najboljše sredstvo — deske, s katerimi so razbijali po klopeh, so se konfiskovale. — Včerajšnje seje parlamentarne komisije desnice se baron Dipauli nij udeležil. Jezi ga, da desnica noče sprejeti njegovega predloga, ki se glasi: „Ker je zbornica mnenja, da naj bi se narodnostno in jezikovno vprašanje primerneje rešilo z zakonom, ne pa pristransko z naredbami, preide o ministerski zatožbi zaradi jezikovnih naredb k dnevnemu redu“. Dipauli se namreč grozno boji hujskanja nemških nacionalcov. Po drugi strani pa gotovo Slovani, in zlasti Čehi, z Dipaulijevim predlogom ne morejo biti zadovoljni. Tako je nastal razpor, ki grozi razdreti desnico. Odločilo se je danes v zbornici, ker je bil določen Dipaulijev predlog za današnjo sejo. Tudi to nij Dipauliju všeč, da misli desnica voliti predsednikom dr. Ebenhocha. Ali grof Badeni se poganja baje za Ebenhocha in se je že tudi o tem z njim domenil, tako da je njegova izvolitev zagotovljena.

V včerajšnji seji proračunskega odseka so govorili: minister Bilinski in poslanci Bärreither, Menger, Erb, Fournier, Stransky in Kaiser. Vrtel se je besedni boj okoli § 14, a le s tem vspehom, da se bode danes zvečer ob osmih seja nadaljevala. Obstrukcionisti v odseku so imeli zaradi tega § posebno posvetovanje.

Politiški pregled.

Ministerski predsednik grof Badeni je bil dne 7. t. m. zopet v avdijenciji pri cesarju, drugi dan pa minister Bilinski.

Parlamentarna komisija, ki je imela sejo dne 7. t. m. je izrekla predsedstvu zbornice zahvalo za njegovo taktno postopanje. Vzela je na znanje sporočilo, da se dr. Kathrein ne da več voliti za predsednika, in pogovarjala se je o spremembi pravilnika.

Delegaciji sta sklicani za dan 16. novembra na Dunaj. Državni zbor zaradi njih najbrže ne bode prenehal zborovati.

Nemški nacionanci in krščanski socialisti so si zadnje dni zelo navskriž. Nacionanci z liberalci vred dolžijo dr. Luegerja, da je veliko uslugo storil vladi in desnici, ker je sploh govoril o nagodbenem provizoriju, ko bi bil moral le delati obstrukcijo. Krščanski socialisti pa trdijo, da je dr. Lecher zakrivil poraz Nemcev, ker je prvi govoril in tedaj razpravo omogočil, ne pa dr. Lueger, ki je govoril zadnji. Tudi niso zadovoljni kršč. socialisti, da je Wolf kakor divjak razbijal po zbornici in da so mu nacionanci pritrjevali. Kaže se že tudi nasledek nasprotstva med obema doslej prijaznima strankama. V Badenju pri Dunaju so se pri občinskih volitvah zvezali nacionanci z liberalci in so vrgli krščanske socialiste. Poslednji bodo imeli vsled tega na mnogih krajih težko stališče, ali vsakdo je že davno vedel, da mora enkrat do tega priti, ker so nacionanci tako malo krščanski, kakor liberalci.

Krščankosocijalna zmaga. Pri dopolnilni volitvi za državni zbor v okraju Krems je kr-

ščankosocijalni kandidat Leopold Daschl prodril s 4068 glasovi. Njegov nasprotnik liberalac Dötz je dobil le 2881 glasov.

Čehi na Dunaju hočejo ustanoviti v vsakem okraju svojo šolo iz zasebnih sredstev, društvo „Komensky“ pa bode baje utemeljilo na Dunaju celo češko gimnazijo. Po vseh okrajih dunajskega mesta so se za to osnovali okrajni šolski odbori. Nemški listi pravijo, da je to „neslišana predrznost“.

Crispi prest. Kasacijsko sodišče v Rimu je razveljavilo sklep bolonjskega sodišča, da naj se Crispi toži zaradi poneverjenja in goljufije, ter razsodilo, da redna sodišča niso kompetentna, postopati v tej zadevi proti Crispiju.

Domače novice.

Osebnosti. V Galicijo (!) je iz Celovca premeščen slovenski pisatelj stotnik pri deželni brambi g. Fridolin Kavčič. Torej za pošteno, patrijotično delo preganjanje! — Knezoškofijskim konzistorijalnim svetnikom je imenovan prečast. g. kanonik Erker, duhovnima svetnikoma pa čast. gosp. prof. Anton Kržič in čast. g. Janez Ažman, župnik v Gorjah. — Gosp. E. Gutmann, pristav c. kr. finančne prokurature v Ljubljani, je imenovan tajnikom vodstva c. kr. domene v Gorici. — G. drž. poslanca Lamberta Einspielerja, dež. poslanca Gregorja Einspielerja ter g. Vekoslava Legata je občinski odbor koroške občine Globasnica izvolil častnimi člani. — Za župnijo Zgornji Tuhinj je prezentovan č. g. Janez Zabukovec, kapelan v Podbrezjah. — Č. g. Fr. Hiersche, beneficijati v Vrhpolju, je dobil župnijo Soro.

Sloga na Kranjskem. Tržaška „Edinost“ piše o shodu v Postojini nastopne rodoljubne besede: „Program novemu društvu je lep in mu ni moči prigovarjati. Seveda smo napisali to v menenju, da se bode tudi izvrševal v istem duhu, kakor je sestavljen. Vsekako bi morali obžalovati, ako bi se oglašila principijelna nezaupnost, še predno je društvo začelo delovati, dokler torej ni povoda za to. Tudi to morda ni pogreška, da se program dotika tudi volitev. Morda, morda — kdo ne bi želel tega? — bi moglo društvo posredovati tudi o volitvah v smislu pomirjenja in sloge med strankami na Kranjskem. Nam bi se videla taka naloga idealna. Rodoljubi smo menda vsi. In borba sama na sebi menda ni konečni cilj in svrha nobenemu izmed nas, ampak po naših skromnih nazorih mora biti konečna svrha vsakemu poštenemu boju — mir! V tem smislu pozdravljamo novo društvo“.

Dr. Tavčar obsojen. Vipavski govor dr. Tavčarja sta do sedaj obsodila poleg „Slov. Lista“ in „Slovenca“ jako odločno tudi od „Naroda“ zadnji čas večkrat pohvaljeni „Slov. Gospodar“ in dična „Edinost“ — glavna časnika na Štajarskem in Primorskem. Nič ne de! Po hvalil se je dr. Tavčar sam sebe v „Narodu“!

„Edinost“ tepena! Našvrkal jo je dr. Tavčar v „Narodu“ zadnji ponedeljek, in sicer zato, ker se brez potrebe vtika v naše kranjske razmere in togoti nad dr. Tavčarjem in njegovim govorom v Vipavi, ker meni, da vipavski petijot ni toliko vreden, kakor program narodne stranke, ker ne pozna vipavskih razmer, ampak jih pozna le dr. Tavčar, ker ne ve, da dr. Tavčar o programu narodne stranke ne more govoriti, kajti prevzel je dotično točko še-le zadnji trenotek, ker ne ve, da je glavna točka v programu (Tavčarjeve) narodne stranke rešitev naroda od prevlade duhovščine, katero prevlado ima baje duhovščina v kranjskem deželnem zboru in odboru in ljubljanskem mestnem svetu, z jedno besedo, ker dr. Tavčarju niso všeč „klerikalni nazori tržaških rodoljubov“. Uzrokov tedaj dovolj, da je „kranjski Janez“, v Schwegljevi šoli izbrušeni politik dr. Tavčar, dvignil svoj bič nad predrzno in nevedno „Edinostjo“.

„Sv. Lovrenc“, katerega dihur na ražnu peče, kdo je to? Nihče drugi ne, kakor — dr. Johann Tavčar z Visokega. Tako se je najnovejši mučenik sam imenoval in opisal v „Narodu“. Tragična muka ga je zadela zadnjo saboto, ko je sedel na Malovrhovem sedežu v „Naro-

dovem" uredništvu in pritrjeval v dolgem članku „Slovenskemu Listu“, da je res „sad farških žuljev“. Prikazala sta se mu potem še dva duhovnika, njegova dva strica, ki že dolgo v grobu spita, in sta mu očitala, da je on jako nehvaležen „sad“, ker nikdar nista mislila, da bodeta v njem izredila duhovniški bič. Sv. Lovrenc je še nekolikokrat zašental, zahvalil se dihurju za sodelovanje, zakričal: „Dihur! dihurček! tuleči derviš! pravi pravcati far!“, in — „fertig!“ Tako je „Narodov sv. Lovrenc“ postal pečen, ali pa vsaj — prismojen.

C. kr. deželni zdravstveni svet, ki je po svoji večini bil še včeraj slovenski, odločil se je, glasovati pri oddaji službe c. kr. profesorja na babiški šoli za — dr. pl. Valento, za Nemca proti Slovincu dr. Defranceschiju! Nam je nerazumljivo, kako je moglo priti do takega predloga. Sedaj pa pride na vrsto deželni odbor, da tudi ta odda svoje mnenje, ker se baje nij odrekal tej pravici. Toda prvi akt narodnega igrokaza v slovenski Kranjski je pri kraju. Konec se lahko ugane. Kaj takega je samo pri nas mogoče, ker nismo Slovani odločni tam, kjer bi morali biti. Vprašamo, ali bi koroški ali štajarski Nemci, ali morebiti primorski Lahi tako proti Slovanu postopali, kakor postopajo Slovenci na Kranjskem proti odločnemu Nemcu na škodo narodnemu domačinu. Zakaj se potem potegujemo za slovenščino pri uradih, za slovanstvo, če sami Slovani teptamo svojo narodnost z nogami? Kako da zahtevamo od priprostega naroda narodnega prepričanja, če se takozvana slovanska inteligence ne zaveda svojih narodnih dolžnostij?

Gosp. Iv. Vladimir Hrasky zapusti te dni Ljubljano, da nastopi podeljeno mu profesuro na politehniku v Pragi. Rodom Čeh, posvetil je Hrasky v dolgi dobi svojega bivanja na Kranjskem svoje najboljše moči v prospeh našemu kulturnemu napredku. Bil je kot deželni inženir odličen strokovnjak in jednako neutrudljiv v mestnem zboru ljubljanskem. Omenimo le, da so novo deželno gledališče v Ljubljani, velikanski železni most pri Radečah, regulacijski načrt za ljubljansko mesto večinoma njegovo delo. Hrasky se je kazal povsodi slovanskega naprednjaka in nikdar nij zakrival svojih simpatij do našega naroda. V slovo priredilo mu je „Slov. planinsko društvo“ častni večer. Mestni odborniki ljubljanski dali so mu sijajen banket, pri katerem so se jednoglasno slavile vrline in zasluge odhajajočega Hraskega. Mož zasluži, da mu ohranimo hvaležen spomin.

Drobne novice. — Na Dolenjski cesti blizu Duffejevega posestva našli so mrtvega 64let starega Lovrenca Korenčiča. S kolom ga je v prepiru pobil neki Franc Drešek. — Čč. oo. jezuitje v Ljubljani so se preselili od sv. Florijana v svoj novi samostan sv. Jožefa na Elizabetini cesti. V torek je preč. g. knezoškof blagoslovil v samostanu se nahajajočo kapelo. Kiparska dela v kapeli izvršuje domačin g. Andrej Rovšek. — Iz tržaškega občinskega sveta so izstopili oni svetovalci, ki so razjarjeni, da je Nemeč Smrekar imenovan projektantom za vodovod, a ne nevesčak Italijan. Razpor v laškem taboru gre v klasje. — V Kamni Gorici se je obesil gostilničar Martin Ferjan. Zapustil je sedem mladoletnih otrok. — Na Koprivniku v Bohinju so blagoslovili novo šolsko poslopje. — Vsled lakote in mraza je umrla neka ženska v gozdu za vasjo Podboršt pri Črnučah. — V Tolminu se oživlja podružnica sv. Cirila in Metoda. — Gg. drž. poslanca grof Alfred Coronini in dr. Anton Gregorčič sta dobila koncesijo za zgradbo normalnotirne železnice iz Gorice v Ajdovščino.

Čedne razmere. Na ljubljanski višji gimnaziji so se doslej dijaki učili samo nemške stenografije. Kadar so se učili slovenščine v šoli, so morali profesorjeva predavanja sproti prelagati na nemščino in beležiti si jih v nemškem jeziku, ker jih nihče ni učil, da bi mogli stenografirati v svojem maternem jeziku. Te dni je petošolec Josip Marn začel podučevati v šoli baje s privoljenjem profesorskega kolegija slovensko stenografijo učence zgornjih razredov. Kako zelo so želeli dijaki naučiti se slovenske stenografije, kaže to, da se jih je precej oglasilo 100, in da je mladi profesor moral otvoriti dva kurza. Dijaki mu

plačujejo za to dobroto na mesec malo nagrado. Čudno je, da se noben profesor ni mogel povspeti do te učenosti, kakor petošolec Marn, in pravi škandal je, da za tako potrebni poduk morajo dijaki še solde zlagati kot nagrado svojemu sošolcu. Naj vender jeden naših poslancev stopi v zbornici pred kateder ministra Gautscha, razloži mu te lepe razmere in mladega profesorja priporoči, da bode za pouk v tem, jako koristnem predmetu dobival nagrado iz državne blagajnice.

Na učiteljskem večeru, ki se je čb številni vdeležbi učiteljev in njihovih prijateljev vršil v soboto po določenem vspredu, slavil se je pesnik učitelj g. Engelbert Gangl. G. Režek mu je napil v iskrenih besedah. Vzneseni odgovor g. Gangla je naredil globok vtis. G. Gangl se je ta večer lahko prepričal, da vživa pri vseh dobromislečih neomenjeno spoštovanje. V tej zavesti: Krepko naprej!

Iz Žirov se nam poroča, da je agitacija za volitev volilnih mož stala narodnjake mnogo denarja in mnogo podplato. Ko bi se vsa ta sila, namesto proti bratom, porabila proti Nemcem, ali pa proti Italijanom, ki so nas ravnokar pri volitvi v delavsko zavarovalnico v Trstu zopet nabili — ali bi to ne bilo bolj pametno? Sicer pa le naprej, dokler je še vetra kaj! O, vseslovenski shod, kaj pa je tebe treba biló?

Slovensko gledališče ima letos kaj srečno izbran repertoar. Namesto tožbá, ki so se prejšnja leta vedno ponavljale, je letos na mestu pohvala. Bodisi v drami, kakor v operi, dajo se resni proizvodi, vredni kulturne zadače slovenskega gledališča. Poleg tega se večinoma dobro igra, potrdujijo se in celo napredujejo moči, kakor n. pr. Lovšin. O tem nas je zopet prepričala sobotna premijera Scribejeve veseloigre „K zarez vode“. Nadejamo se, da bode ob ponovitvi te zanimive veseloigre gledališče bolje obiskano, in da na večer, ko se v slovenskem gledališču igra, ne bode po Ljubljani več kar čvetero drugih narodnih zabav. — Včeraj se je tretjič pela opera „Traviata“. Gledališča je bilo dobro obiskano. V petek pride na vrsto Sudermanov igrokaz „Dom“.

„Svoji k svojim!“ Da se bode to geslo pričelo resno upoštevati in izvajati, je mnogo odvisno od našega časništva. Res smešno je, če se na prvi strani kakega slovenskega lista bobna ob to geslo, v inseratnem delu pa se priporočajo naši najsrdečiji nasprotniki. „Sl. Narod“ ima v tem oziru prvenstvo. Čas bi že bil, da se slovenski časopisi zjedinijo, da bi ne priobčevali inseratov, kateri slabé naš gospodarski položaj. Na to naj bi odločno vplivala naša politična in gospodarska društva pa tudi slovensko občinstvo samo!

Volitve v delavsko zavarovalnico proti nezgodam v Trstu so se končale z grozovitim porazom Slovanov. Bile so res nepravilnosti, ali največja nepravilnost je bila ta, da so pri nas agitacijo, ako se o nji sploh govoriti more, vzeli v roko ljudje, ki niso storili svoje dolžnosti. Več prihodnjič. Zmagala sta izmed Slovanov samo gg. Josip Kušar in Josip Verbič ter socialist Andrej Krečič. Res škandal!

Iz duhovskih krogov na Goriškem se nam piše: Na Goriškem obstoja že več let duhovsko društvo „Pio Sovvegno“, za katero vplačujejo duhovniki vsako leto po 2 gld., da v slučaju onemoglosti dobivajo od društva podpore. Vsa društva navadno podajajo vsakoletna poročila svojim udom, samo o tem d. u. s. t. v. ni duha ni sluha. Imamo duhovski list „Folium dioecesanum“ in slovenske in laške liste, ki bi radi objavljali vabila k občnemu zboru in letno poročilo. Kakor se sliši, društvo prav dobro stoji in razpolaga čez precejšnjo glavnicu, k čemur iz srca čestitamo. Ali odobravati ne moremo, da je vsa uprava tako tajna. Če v drugih listih ne, vsaj v uradnem glasilu preč. ordinarijata naj se stroški in dohodki vsako leto zabeležijo, da bodo posamezni udje s tem večjim veseljem udnino plačevali. To, prosimo, naj se vzame na znanje, in merodajne osebe naj blagovole v bodočnosti ta nedostatek odpraviti.

Slovenske delodajalce v Ljubljani opozarjamo na ustanovni zbor „Slovenske krščansko socialne delavske zveze“. Naj bi svojim delav-

cem nasvetovali, udeležiti se ga in pristopiti društvu, ki bo skrbelo, da delavstvo dobi potrebne izobrazbe in poštenega razvedrila.

Financa ob meji. Doslej se je vršila preiskava potnih kovčkov iz Italije na goriškem kolodvoru, kar je bila za potnike velika sitnost. Odslej se pa bo vršil ta posel že v Korminu in sicer v kupeju.

G. Ljudevit Grilo, naš izborni akademični slikar, je naslikal na vrata Trnkoczyjeve lekarne v Ljubljani sliki sv. Kozme in Damijana.

Schmidt-Zabierowu, koroškemu deželnemu predsedniku, je cesar izrekel v avdijenciji najvišje priznanje za uspešno delovanje. Na veliko žalost Slovencev pa ta deželni predsednik še nekaj časa ostane na svojem mestu.

K podraženju piva. V Gradcu so 5. t. m. zborovali pivovarji iz Štajarske, Koroške in Kranjske. Zborovanja se je vdeležilo tudi nekaj dunajskih pivovarjev. Zborovalci se glede podraženja piva niso zjediniли za skupno akcijo. Sestanek je dal v tem oziru vsakemu prosto roko.

Slovenci v Ameriki so si sezidali v Pittsburghu lepo cerkev. Dne 21. novembra je bodo slovesno blagoslovili. Slavnosti se bodo vdeležila ondotna slovanska društva. Duhovni pastir Slovencev v Pittsburghu je č. g. Ivan Bezeljak. — Naši rojaki v Ameriki dobe humorističen list. Izhajal bo vsakih štirinajst dnij.

Popravek. Slavnemu uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. Z ozirom na notico, objavljeno v št. 63. „Slovenskega Lista“ pod zglavjem: „Proti manipulaciji deželnega užitninskega zakupa na Kranjskem“ zahteva podpisano nadzorništvo na podlagi § 19. tis. zak., da priobčite v prihodnji številki lista sledeči popravek: Ni res, da nalaga vodstvo zakupa uslužbencem živinsko delo. Res je pa, da vodstvo zakupa zahteva od uslužbencev le toliko dela, kolikor ga v navadnih uradnih urah zmorejo. In tu ni izvzet ne nadzornik in ne dacarji. Ni res, da brez srca odpušča iz službe stare skušene dacarje. Res pa je, da so se do sedaj odpustili še le trije dacarji, toda po dovršeni disciplinarni preiskavi in po dokazani krivdi. Ni res, da je deželni zakup za uslužbence slabši, kakor privatni podjetniki, ker bi sicer uslužbenci privatnih podjetnikov ne silili v deželno službo. Ni res, da deželni zakup po židovski si nabavlja stotisoče. Res pa je, da deželni zakup zahteva le to, kar mu po zakonu gre, a ne po židovski za svoj žep, temveč za deželni zaklad, v katerega se stekajo nabrani novei. Nadzorništvo sam deželne naklade v Ljubljani dne 7. novembra 1897. Zor. — Povzeli smo notico o stiskanju dacarjev iz „Domovine“ in torej prepuščamo „Domovini“, da se ji opraviči njen dopisnik.

Društva.

Ustanovni zbor „Slovenske krščansko-socialne delavske zveze“ v Ljubljani bode v nedeljo, dne 14. novembra 1897. Vspored: Ob 1/10. uri dopoldne: Sv. maša v nunski cerkvi. Ob 10. uri dopoldne: Ustanovni zbor v prostorih novega „Katoliškega Doma“, Turjaški trg št. 1 z naslednjim vspreedom: 1.) Pozdrav. 2.) Poročilo pripravljalnega odbora in čitanje pravil. 3.) Vpisovanje udov. 4.) Slavnostni govor, govori čast. g. državni poslanec dr. J. Ev. Krek. 5.) Volitev odbora. 6.) Raznoterosti. Nasprotnikom krščansko-socialne organizacije vstop ni dovoljen. Somišljeniki in somišljenice, vdeležite se važnega zborovanja v najobilnejšem številu! Pripravljalni odbor.

Društvo „Narodni Dom“ v Ljubljani je imelo zadnji ponedeljek občni zbor v navzočnosti 13. članov. G. tajnik Lah je podal točno poročilo. Stal bode „N. D.“ okoli 220 tisoč gld. Mestna hranilnica ljubljanska je doslej posodila 90 tisoč gld. in posodi še 30 tisoč. Deležniki se bodo naprosili, da prihodnjih 5 let ne bodo tirjali nič obrestij od delnic.

Čitalnica v Spodnji Siški priredi Martino besedo s plesom v nedeljo dne 14. novembra pri „Koslerju“. Poleg pevskih točk in deklamacije igralo se bo Nestroyeve glume: „Lumpaci vagabund“ tretje dejanje.

Odbor akad. teh. društva „Triglav“ v Gradcu, voljen pri I. obč. zboru dne 6. t. m. za zimski tečaj 1897/98. se je sestavil tako: Predsednik: iur. Rasto Mulej; podpredsednik phil. Davorin Majcen; tajnik: iur. Rasto Pustoslemšek; blagajnik: med. Gvidon Pregl; knjižničar: phil. Janko Koštial; gospodar: iur. Matej Vargazon; odb. nam.: phil. Dragotin Ozvald.

Učiteljsko društvo „Samopomoč“, ki bode v nesreči pomagalo učitelju in njegovi rodbini, se snuje v Ljubljani. Nemški učitelji na Štajarskem imajo slično društvo „Selbsthilfe“, pri katerem delajo tlako slovenski učitelji. Slovensko učiteljsvo se bode lahko sedaj vse združilo v novem slovenskem društvu.

Ljudska posojilnica v Ljubljani, Gradišče št. 1., obrestuje hranilne vloge s $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka. Stanje dne 31. oktobra 1897 (17mesečni obstanek). Posojila gld. 558.720.80. Naloženo pri hranilnicah, bankah, poštni hranilnici in gotovine gld. 82.000.53. Udov 414 z vplačanimi deleži gld. 2.728. — Hranilnih vlog gld. 592.582.60. Bančni reeskompt gld. 32.852.69. Raiffeisnovim posojilnicam posodila gld. 239.789.32. Prometa v 10 mesecih od 1. januarja do 31. oktobra 1897, gld. 2.814.290.82.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu oktobru 1897, je 100 strank vložilo 20.844 gld., 19 kr.; 68 strank vzdignilo 10.609 gld., 2 kr.; 17 strankam se je izplačalo posojil 12.010 gld. stanje vlog 308.736 gld. 85 kr.; denarni promet 77.624 gld. 79 kr.

Avstrijski poljedelski shod.

Ta shod bode dne 14. novembra na Dunaju, in sicer, kakor se kaže po pripravah, velikansk. Po vseh nemških vaseh govore o njem. Udeležili se ga bodo tudi slovanski kmetovalci in prijatelji kmetijskega stanu.

S posredovanjem poljedelskega ministerstva se je dobilo dovoljenje za znižano vožnjo na vseh progah c. kr. državnih železnic. Vsak udeleženec, ki se hoče poslužiti te ugodnosti, mora pri prvi postaji pokazati vstopnico za poljedelski shod, katero je dobil z Dunaja od deželne zveze nižjeavstrijskih poljedelcev. Ta vstopnica je legitimacija, da se ž njo na postaji

dobi po znižani ceni vozni listek, in sicer za polovico. Omenjeno legitimacijo je treba tudi med potjo vselej pokazati, kadar to zahtevajo železniški uslužbenci, pooblastilo za poljedelski shod, katero je prejel udeleženec od občine, društva ali zveze kot zastopnik dotične korporacije, se pa pokaže le pri vstopu v zborovalno dvorano.

Da se zniža voznina tudi pri južni železnici in drugih privatnih železnicah, je v skrb izročeno državnim poslancem kmetskih občin in pete skupine, da to dosežejo.

Da se bode shod priredil, ima največ zaslug župnik Eichhorn, ki je razposlal zaradi njega po Avstriji 16.000 pisem. Stroški za pripravo shoda bodo znašali okoli 3000 gld. Vstopnina bode za osebo 10 kr.

Razne stvari.

Dr. Ehenhoch, pravi „Tagespost“, zastopa nekako Nemcem najbolj sovražno smer v „kat ljudski stranki“ in hodi s Slovani „durch Dick und Dünn.“ To se vidi, da se energičnega Ehenhocha obstrukcionisti veliko bolj boje, kakor mehkega Kathreina.

Na dunajskem vseučilišču so dne 7. novembra odkrili spomenik profesorju dr. T. Billrothu. Služboval je od l. 1860.—1867. v Curihu, od 1867.—1894. pa na dunajski univerzi. Kot izboren kirurg si je Billroth tekom svojega 27letnega službovanja pridobil neveljivih zaslug za dunajsko medicinsko šolo, ustanovil Rudolfovo bolnico v Döblingu ter odgojil dokaj sedaj slavnostnih zdravnikov-profesorjev.

Na Dunaju so se v saboto zvečer v neki kavarni stekli nemški vseučiliščniki in vojaki. Prvi so mahali s palicami in drugi s sabljami. Ranjena sta bila dva dijaka in neki magistratni uradnik, katere so prenesli v bolnico. Nemški narod je pač lahko ponosen na svoje heilö kričače. Nu, pa saj je itak parola Nemcev po receptu 12 ur trajajočega govora državnozbornskega posl. Lecherja: „Wir Deutsche in Oesterreich werden weder sterben, noch uns ergeben.“ Sapienti sat!

V Pragi se je s 1. novembrom otvorila nova akademiška Čitalnica za slovanske visokošolce.

Železniški strojevodje dobe posebno znamenje, ki bo značilo, da so v službi.

Potres je bil dne 7. novembra zjutraj ob 5. uri v Karlovih Varih. Vezuv je zopet začel močno delovati. Lava se izliva v mogočnih rekah.

Poslanec baron Hackelberg od Sv. Pavla pri Bolski se je nedavno v državnem zboru postavil na glavo. V zbornici je bilo ravno važno glasovanje, kar nastane na hodniku zbornice grozen krohot. Poslanci derejo iz zbornice. Kaj se je neki pripetilo? Stari baron Hackelberg je nemškoliberalne poslance kratkočasil s tem, da se je na glavo postavil sredi med njimi.

Na berlinskem vseučilišču študira 200 dam.

Pariška razstava l. 1900 bode brez dvoma najlepša med vsemi, kar jih je doslej videl svet. Udeležili se je bodo najraznejši narodi: prijatelji in neprijatelji Francoske. Imeniten bode velikansk, 60 m. visoki dalnogled, ki bode kazal mesec v daljavi 100 kilometrov. Druga znamenitost na razstavi bode palača iz kamenene soli, ki se bode čarobno lesketala ob solčni in električni luči. Kamni iz soli za gradnjo palače se bodo v Pariz prepeljali iz Rumunije.

Zgodovinsko mesto Windsor je, kakor se poroča iz Amerike, pogorelo do tal. Izmed 4000 poslopij jih je ostalo le kakih šest.

Lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1,
zraven Mesarskega mosta.

Melusine-zobna in ustna voda
deluje izborno proti zobobolu in gnilobi zob, utrdi desno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust, **1 stekl. 50 kr.** 15 (52-46)

Neprekosljivega učinka je
Tanno-Chinin tinktura za lase,
katera ohranja lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:
lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek.
LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.
Telefon št. 68 v poljubno porabo.

Brata Eberl,

Ljubljana, Franciškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra 4 (47-43)
c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in
pohištvna pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 6r.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 1 (47-43)

Pleskarska in lakirarska obrt Josipa Makovca

Breg št. 20. LJUBLJANA Breg št. 20.

se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za prevzemanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, 47 (35-27) kakor v mestu tako na deželi

zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto roko imitovanih.

Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega materiala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

Otvoritev gostilne.

Udano podpisana naznanja slavnemu občinstvu, da je otvorila

gostilno na Židovski stezi, št. 4

v novo zgrajeni Godčevi hiši, ter si usoja — glede na lepe, zračne prostore — vabiti p. n. občinstvo k obilnemu obisku, zagotavlja vedno dobro pijačo in izvrstna jedila.

Sprejemajo se tudi naročila na obed ali na popolno hrano.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Borštnik

Židovska steza, šte. 4.

Somišljeniki!

Agitujte za „Slovenski List“!
— Pridobivajte novih naročnikov!

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

11 (52-42)

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

— Cene nizke. —